

det ikke kan undlade at faae en Tilbagevirkning paa den hele Folkecharakter. Den, der med Opmærksomhed har levet i Ægne, hvor dette Communicationsmiddel nu er til, og hvor det før savnedes, og savnedes i desto høiere Grad, eftersom Communicationsmidlerne i disse Lande vare i maadelig Tilstand, vil det ikke være undgaaet, hvorledes en vis større Kæphed, en vis livligere Bevægelighed har indprentet sig i Folket, og naar vi undersøge, hvori de forskjellige Arbejdere i Europa have Fortrinet, og hvad de skylde dette, ville vi finde, at det for en stor Deel er begrundet i faadanne Sædvaner, som Livet har lært, eller som ere blevne nødvendige ved de ikke blot politiske, men ogsaa reent borgerlige Institutioner, som der finde Sted.

Ligesaa lidt som jeg troer, at det gjøres nødvendigt at udvikle den store Nytte, som Jernbaneanlæggene have havt paa den materielle og immaterielle Udvikling, ligesaa lidt troer jeg at behøve at henvende Opmærksomheden paa, hvorledes Regjeringerne overalt, hvor de finantzielle Kræfters Bessaffenhed og Fordeling have gjort det nødvendig, ere komne disse Anlæg imøde, og have understøttet de Bestræbelser, som i denne Henseende ere gjorte. Saa længe der paa det europæiske Pengemarked fandt en stor Tynghed Sted, gif disse Foretagender vistnok meget hyppigt heldigt frem uden Understøttelse fra Regjeringernes Side; men efterat de Kystelser have fundet Sted, der i de sidste Aar ere foregaaede, ere idetmindste paa Fastlandet ikke større Jernbaneanlæg steete, uden at Regjeringerne paa een eller anden Maade ere komne disse til Understøttelse. Hvad der i denne Henseende fra Regjeringen er steet baade i de nordlige Lande og i Frankrig og Tydskland, skal jeg, som sagt, ikke opholde mig ved at omtale. Det hører i den senere Tid til de daglige Efterretninger i de offentlige Blade, hvorledes slike Foretagender ere blevne understøttede paa een eller anden Maade fra Regjeringernes Side; og jeg skal, for dog at nævne eet Exempel, kun minde om, at det ikke er mange Dage siden, at vi have læst den Efterretning, at den preussiske Regjering har optaget et nyt Statslaan paa 16 Millioner til 4½ pCt. med 1 pCt. Amortisation, for at

fremskynde en østlig Jernbane, hvis Anlæg er bleven anseet nødvendig.

Den Betragtning, som jeg derimod troer at burde anstille for dem, og ved hvilke jeg maa dvæle, er med Hensyn til den Rentabilitet, som kan forventes af denne Jernbane, navnlig naar man vil tage Hensyn til det Renteudbytte, som den sjællandske Jernbane hidtil har givet. Det blev under den indledende Behandling antydet, og det er en Indvending, som idetmindste ikke ligger fjern, at om man end vil indrømme et saadant Jernbaneanlægs store Nytte ikke blot for den Deel af Danmark, som den kommer til at gjenløbe, men for hele Staten, kan kunde man dog, naar man seer hen til det Udbytte, som den roeskilofte Jernbane hidtil har givet, ikke undlade at tage Hensyn til, at det saakaldte Offer, Staten maa bringe, efter al Sandsynlighed vil blive meget stort; og med Anerkendelse af et slikt Anlægs Nytte, maa der dog ialtfald tages Hensyn til hvad denne Rente-garantie vil komme til at koste Staten. Det er derfor ikke uvigtigt at have for Øie, hvorledes det egentlig forholder sig med Hensyn til den roeskilofte Bane, og hvorvidt det er ganske begrundet, hvad der siges om dens ringe Udbytte. Indvendingen vinder, om ikke i Styrke, saa dog i en vis Grad tilskyndende Bægt, naar det anføres, at den roeskilofte Jernbane i Gjennemsnit af Aarene 1848, 1849 og 1850 kun aarligt har kunnet give sine Actionairer 25,000 Rbdlr., der paa en Actiecapital af 1½ Million ikke er meget over 1½ Procent. Naar nu Staten skulde garantere Udbyttet til 4 pCt., saa kunde det synes, at Staten idetmindste løb den Risiko, at tilskyde aarligt 2½ pCt. af den hele Capital af 6½ Millioner eller aarlig mellem 150 og 180,000 Rbd. Det er vistnok overalt en yovelig Ting at ville forudsige Noget, eller at ville være Prophet i saa materielle Ting, som hvad Udbyttet af et Jernbane-Foretagende vil blive, og dette føler jeg tilfulde ogsaa at gjælde om dette Tilfælde, men vi kunne dog indtil en vis Grad holde os til Erfaringen, og til de Sandsynligheder, som denne lærer, og hvad der af denne fremgaaer med en vis Grad af Sandsynlighed tør vi blive staaende ved, og erkjende